

J E L E N T E S

A

Hajnóczy József Barlangkutató Csoport

1986. évi

M U N K Á J Á R Ó L

Tiszaföldvár

1987. január

A Hajnóczy József Barlangkutató Csoport - mint középiskolásokra alapozott csoport - egyik fontos tevékenysége volt az utánpótlás biztosítása. Ennek érdekében többször tartottunk az 1986-os évben is élménybeszámolókat, vetítettképes előadásokat. Így többek között vendégünk volt Dr. Lénárt László, aki a bükki barlangokban folyó kutatásokról és egy svájci tura emlékeiről tartott élményszerű előadást.

Csoportunk tagja - Kremm Gábor - részt vett az USE Pannónia által szervezett spanyol-francia bñ.kutató turán s arról tartott az érdeklődőknek DIA vetítéssel kísért előadást.

Ezeknek az előadásoknak az volt a jelentősége, hogy az érdeklődés szintjén lévő tanítványainknak betekintést nyújtott a barlangok világába, megismertette velük azok szépségeit, de ugyanakkor az ott folyó munkák nehézségeit is.

A már évek óta tartott technikai bemutatók sem maradtak el az 1986-os esztendőben s gyerekeink is örömmel vettek ezeken részt, ahol is megtanulhatták az egyszerűbb ereszkedéseket, mászásokat. Ezek során sajátították el az alapvető kötéltechnikai ismereteket és itt kerültek kapcsolatba a különböző technikai eszközökkel mint pl.: lapka, ereszkedő nyolcas, xilophon, jumar, shunt stb. Ezeknek a gyakorlatoknak köszönhető, hogy az éves táborba kerülő gyerekek már rendelkeznek bizonyos alapvető ismeretekkel a barlangjárás ill. -mászás témaköréből.

Az 1986-os esztendő jelesebb eseményei az alábbiak voltak:

- az 1986. évi /XXIV./ Odorvári Kutató Tábor
- háromnapos térképező tábor, Odorváron

Az 1986. évi /XXIV./ Odorvári Kutató Tábort 1986. július 05-20. között rendeztük meg. A tábor munkájában mintegy 28-35 fő vett részt. Azért e keretszám, mert ki hosszabb, ki rövidebb időt töltött a táborban.

A tábor során a következő területen tevékenykedtek diákjaink:

- A felszínen két diákunk az Odorvár déli karsztkopárosán található karsztmorfológiai képződmények /karrok, kannelurák/ lajstromozását végezte;
- A Hajnóczy-barlangban a következő munkákat végeztük:
 - + a Jubileumi-járatban átlagosan 3-6 fő dolgozott, akik a már harmadik éve folyó feltáró bontást folytatták. A bontási hely egy vizét vesztett földalatti vízfolyás elnyelődésének végpontjától indult s az évek során mintegy 10-12 m-t sikerült előrehaladni. A bontás kezdettől fogva mészkőtörmelekes hordalékban folyt s egyre több törés nehezíti az eredményes haladást. Ennek a járatnak az esetleges kibukkanása az egy szinttel lentebbi Nagy-terembe, vagy egy odavezető járatba várható.
 - + Egy három tagú csoportnak az volt a feladata, hogy naponta végigjárva a barlangot ellenőrizzék a mintegy 17 helyen lévő csepegővizmintavételi helyeken a csepesség intenzitását. Ebben az évben szokatlanul, de teljesen érthetően, száraz volt a barlang. Mindössze 9 helyről sikerült analizálásra alkalmas mennyiségű csepegő vizet begyűjteni /1.sz. mell./

- + Egy másik három tagu csoport feladata volt a barlang lo pontján elhelyezett 0,2-es bontásu higanyos hőmérők ellenőrzése ill. leolvasása /2. mell./

- + Az Ácsolatnál immáron 6. éve végeztük folyamatosan a bontást, általában 4-6 fővel, naponta. Nem volt ez másként most sem. A bontás egy szűk, kanyargós járatban folyt, melyen keresztül a felszínről behullott pala- és mészkőtörmelék elzárta a Galériát és a Labirintust. 1986. július 16-án, szerdán a Ladányi Ferenc vezette csoportnak /Neposz Edit, Szabó Orsolya/ sikerült bejutniuk egy terembe, melyet Vénusz-teremnek neveztek el. Ez a kis terem kb. 10 m hosszú, 6-8 m széles és 8-10 m magas. A tábor során próbálkoztunk a továbbjutással, de ez még nem sikerült. Várható, ha megtaláljuk a továbbvezető utat, akkor elérjük a Labirintus feletti feltételezett - valószínűleg igen szenilis állapotú - termet, mely fenékszintjének beszakadása hozta létre a Labirintust.

A terem felmérését 1986. augusztusában /16-17-18./ végeztük. A térképezést végezték: Kocsis Emilia, Szántó Pál, Szalai Tünde és Varga Csaba.

Csoprtunk egyik tagja: Mucsi László III. évf. mat-földr. szakos egyetemi hallgató pedológiai vizsgálatokat végzett Odorváron, a Hajnóczy-barlang feletti tereprészen. Vizsgálatait az alábbiakban foglalja össze:

"1986. nyarán az odorvári Hajnóczy-barlang kutatása mellett a felszínen is végeztünk különböző méréseket. Az egyik feladat az Odorváron található talajok pontos meghatározása és típusba sorolása, valamint a talajoknak a Hajnóczy-barlangra gyakorolt hatásának a megfigyelése volt. Vizsgálataink eredménye az alábbiakban foglalható össze:

Az alapkőzetek és a talajok vizsgálata után a következő négy talajtípus különíthető el Odorváron:

1. köves, sziklás váztalaj,
2. fekete rendzina,
3. barna rendzina,
4. savanyu, nem podzolos barna erdőtalaj.

E talajtípusok elhelyezkedése szorosan kapcsolódik az eltérő tulajdonságú talajképző kőzetekhez /gyvaggala, mészkő/. A talajtípusok meghatározása és területi elhatárolása után megszerkesztettük Odorvár genetikus talajtérképét. A munkában nagy segítségünkre volt Borsós Eszter a Békés Megyei Földtani Hivatal munkatársa. Az egyes talajtípusok 10-15 cm szelvénymélységű részeire vonatkozó adatokat rövid táblázatban foglaltuk össze. /1. táblázat/

A következő vizsgálattal a talajok hatását szeretnénk volna megállapítani a barlangi csepegő vizekre. Ezt lehetővé tette a barlang nagy horizontális kiterjedése és a talajok jól elhatárolható területi elhelyezkedése, valamint a talajok igen eltérő fizikai és kémiai tulajdonsága. Fontos alapként szolgált a korábbi évek nagy számú csepegő víz elemzés ered-

ménye. A csepegő viz mintavételi helyek a barlangban majdnem mindenütt megtalálhatók, így az eredményeket biztonsággal kezelhettük. Már a csepegő vizek ionösszetétele alapján is három csoportba sorolhattuk a mintavételi helyeket. Ezeket visszavetítve a felszínre pontosan a genetikus talajtérkép által kijelölt talajtípus és a csepegési hely összefüggését kaptuk. A talajok ionösszetételét, vizes kivonatuknak ionösszetételét és a csepegő vizek ionösszetételét össze hasonlítva megállapíthatjuk, hogy a talajok hatása egyértelműen érvényesül a csepegő vizek ionösszetételében. A mennyiségi összefüggéseket még nem sikerült pontosan megállapítani, de az összefüggés tendenciajellegét igen.

A talajok hatásának hangsúlyozása igen fontos, hiszen a talajerózió és a környezetszennyezés ily módon rendkívüli hatással lehet a barlangok levegőjének alakításában, különös tekintettel a gyógybarlangokra, ahol ez a tényező a gyógyítás alapja."

1. táblázat

Mechanikai összetétel

<u>mm/átmérő/</u>	<u>1.</u>	<u>2.</u>	<u>3.</u>	<u>4. típus</u>
0,1 - 0,02	72%	62%	77%	46%
0,02- 0,002	15%	36%	21%	46%
0,002 >	13%	2%	2%	8%

Kicserélhető kationok

Ca me/100 g	62,2	95,9	21,4	5,6
Mg me/100 g	2,3	3,1	2,0	1,5
Na me/100 g	0,36	1,02	0,26	0,57
K me/100 g	0,86	0,97	0,97	0,35
S érték me/100 g	65,7	101,0	24,6	8,0
Ca S%	94,8	95,1	87,0	69,9
Mg S%	3,4	3,0	8,1	18,7
Na S%	0,5	1,0	1,0	7,1
K S%	1,3	0,9	3,9	4,3

Alapvizsgálati adatok

ph	7,17	7,14	6,21	5,3
hidrolitos acid. y_1	2,38	3,38	15,00	8,5
kötöttségi szám K_A	+81	+81	58	34
humusz	5,48	5,63	5,1	1,14

1.sz-u melléklet

Csepegő vizek elemzési adatai a Hajnóczy barlangban 1986-ban

minta	ph	Ök	Kol _{ps}	Cl ⁻	NO ₃	NO ₂	NH ₃	n-hig	SO ₄	Fe	Mn	Ca	Mg	vez. kép.
2.	7,11	238	2,1	10	2,5	0,0	0,07	6,6	sok	0,0	0,0	151	9,0	790
3.	7,55	190	5,8	10	1,5		0,07	5,1	sok	0,0	0,0	115	10,7	640
7.	7,21	114	2,0	10	2,5	0,37	0,05	3,9	kev	0,0	0,0	71	5,4	390
9.	7,25	98	3,8	5	1,7	0,08	0,05	2,8	kev	0,0	0,0	61	4,5	360
10.	7,90	98	1,00	5	2,7	0,0	0,05	3,6	kev	0,0	0,0	72	6,3	360
11.	7,71	112	1,50	10	3,3	0,0	0,05	3,3	kev	0,0	0,0	59	11,6	380
15.	7,40	148	0,60	7	4,2	0,0	0,06	5,2	kev	0,0	0,0	70	21,5	480
16.	8,00		1,60	5	3,3		0,06	5,3	kev					430
17.	7,50	120	1,00	8	4,5	0,0	0,04	3,2	kev	0,0	0,0	64	12,5	430

A minták elemzését a szolnok megyei KÖJÁL laboratóriumában

végezték

